

Etanercept

Användningsområde

Vid långtidsbehandling av ledgångsreumatism, ankyloserande spondylit (Bechterews sjukdom), psoriasisartrit och barnreumatism.

Preparat och verkningsätt

Etanercept (**Enbrel®**, **Erelzi®**) kommer i förpackningar som innehåller 10 eller 25 mg torrs substans och lösning, i förpackningar med förfyllda injektionssprutor med 25 eller 50 mg etanercept, eller som förfyllda injektionspennor med 50 g etanercept. Läkemedlet minskar ledinflammationen och bromsar sjukdomsförloppet. Effekten ses 2–4 veckor efter påbörjad behandling. Etanercept hör till gruppen biologiska läkemedel.

Etanercept förhindrar informationsutbytet celler emellan genom att påverka det viktiga ämnet i den reumatiska inflammationen, d.v.s. tumörnekrosfaktor-alfa (TNF- α). När dess funktion förhindras, bromsas ledinflammationen och dess skadliga inverkan på lederna.

Etanerceptbehandling ska helst ges i kombination med metotrexatbehandling eller annan motsvarande läkemedelsbehandling eftersom effekten då ökar. Andra biologiska läkemedel bör inte användas samtidigt.

För grund- eller specialersättning (65 %) av läkemedlets pris krävs läkarutlåtande.

Dosering och administreringsätt

Etanercept injiceras under huden i doser om 25 mg två gånger per vecka eller 50 mg en gång per vecka. För barn är dosen 0,4 mg per kg kroppsvikt. Det finns lång erfarenhet av mångårig användning av etanercept.

Patienten kan själv lära sig att ta sprutorna eller också kan en anhörig ge dem hemma. Läkemedelstillverkarens anvisningar om injicering bör följas.

Biverkningar

Cirka en tredjedel av patienterna drabbas av övergående irritationssymptom på injektionsstället på huden, t.ex. av rodnad eller klåda. Dessa symptom är vanligast i början av behandlingen. Andra biverkningar är sällsynta. En minskning av vita blodkroppar (B-Leuk) eller andra blodförändringar är möjliga.

Etanercept kan öka benägenheten för infektioner. Allvarliga infektionssjukdomar i samband med behandling är inte vanliga, men behandling får inte sättas in eller fortsättas om patienten har varhärda eller en kronisk obehandlad infektionssjukdom. En eventuell aktivering av tuberkulos är möjlig, men ovanligare än vid behandling med andra TNF-hämmare. Risken för insjuknande bör utredas innan behandling sätts in. Vid behov bör man

överväga samtidig tuberkulosbehandling. En aktivering av hepatit B-virus är också möjlig och därför bör personer som bär på detta virus följas upp noggrant.

Etanercept har inte konstaterats öka risken att insjukna i cancersjukdomar. Vid användning av biologiska läkemedel har man dock konstaterat att det finns en risk att insjukna i lymfom. Sjukdomar som bryter ner myelinet i det centrala nervsystemet (till exempel multipel skleros), har rapporterats i samband med etanerceptbehandling, vilket betyder att den här typen av sjukdom anses som hinder för behandling.

Vid operationer bör man i allmänhet göra uppehåll i behandlingen en vecka före operation. Behandlingen kan återupptas ungefär två veckor efter ingreppet.

Vaccinationer bör ges enligt allmänna rekommendationer, men i fråga om vaccin som innehåller levande sjukdomsalstrare rekommenderas ett minst tre veckor långt uppehåll. Behandlingen kan återupptas två veckor efter vaccinering.

Graviditet och amning

Under graviditet och amning bör etanercept inte användas ifall inte tvingande skäl föreligger. Rekommendationen är att behandlingen avslutas tre veckor före eventuell graviditet. I djurförsök har skadliga verkningar på fostret inte påträffats. För män finns inga direktiv när det gäller familjeplanering.

Behandlingskontroll

Vid uppföljning rekommenderas kontroll av sänka, CRP och blodbild (B-Hb, -Leuk) var fjärde vecka under de tre första månaderna och därefter var tredje månad. Etanerceptbehandling förutsätter uppföljning av specialist som är väl insatt i behandlingsformen.

Uppföljningstabell

Läkemedel

Etanersept

Enbrel®

Före användningen

- La, CRP
- B-Hb
 - Leuk
 - Diffi
 - Trom

- 3 mån var 4:e vecka

- La, CRP
- B-Hb
 - Leuk

efter 3 mån. var 3:e mån

- La, CRP
- B-Hb
 - Leuk

Annat anmärkningsvärt

- Infektioner, i synnerh. tuberkulos.
- Uppehåll i samband med operationer.

Uppdaterad 8.1.2019